

I - ARABAKO BATZAR NAGUSIAK ETA ARABAKO LURRALDE HISTORIKOAREN FORU ADMINISTRAZIOA

Arabako Foru Aldundia

EKONOMIA GARAPENAREN ETA JASANGARRITASUNAREN SAILA

302/2024 Foru Agindua, irailaren 4koa, Zalduondo eta Asparrena udal-mugarteetako (Araba) lurzoru urbanizaezinean "Araia" eguzki-instalazio fotovoltaikoa jartzeko plan bereziaren ingurumen-txosten estrategikoa formulatzea

Zalduondo eta Asparrena udal-mugarteetako (Araba) lurzoru urbanizaezinean "Araia" eguzki-instalazio fotovoltaikoa jartzeko plan bereziaren izapidetzea ingurumen-ebaluazio estrategiko sinplifikatuaren prozeduraren mende dago, Ingurumen-ebaluazioari buruzko abenduaren 9ko 21/2013 Legearen bidez arautua, eta sustatzailea Malakate FV SL merkataritza-sozietatea da, plana onartzeko eskumena duen organo substantiboa Arabako Foru Aldundiko Lurralde Antolamenduko Zuzendaritza da, eta ingurumen-organoa, berriz, aldundiko Natura Ingurunearen Zuzendaritza.

Prozedura horren esparruan, Arabako Foru Aldundiaren Natura Ingurunearen Zuzendaritzak, Lurralde Oreka eta Lurralde Antolamendu Saileko Lurralde Antolamendu eta Hirigintza Zerbitzuaren aldetik, hirigintza-dokumentu hau jaso du: Zalduondo eta

Asparrena udal-mugarteetako (Araba) lurzoru urbanizaezinean eguzki-instalazio fotovoltaikoa jartzeko plan bereziaren zirriborroa eta plan berezi horri buruzko ingurumen agiri estrategikoa, Ingurumen-ebaluazioari buruzko abenduaren 9ko 21/2013 Legearen 29. artikuluan ezarritako edukiaren arabera.

Arabako Foru Aldundiko Ingurumen Jasangarritasunaren Zerbitzuak, aurretik aipatutako dokumentazioa jaso ondoren, eragindako administrazio publikoei eta pertsona interesdunei kontsultak egiteko aldiari hasiera eman zion, hilabeteko epeaz, 21/2013 Legearen 30. artikuluan ezarritakoari jarraituz.

Kontsulten aldia amaitutakoan, txosten hau egin du Ingurumen Jasangarritasunaren Zerbitzuak, Arabako Foru Aldundiko Natura Ingurunearen Zuzendaritzak hala eskatuta.

Ebazpen honek oinarritzat hartzen duen ingurumen txosten estrategikoa Ingurumen Jasangarritasunaren Zerbitzuak eman du 2026ko uztailaren 16an (25/77 espedientea).

1. Plan bereziaren ezaugarrien laburpena. Ebaluatu nahi den eremu geografikoa. Aztertutako aukerak

1.1. Plan bereziaren ezaugarrien laburpena.

Plan bereziaren xedea da Zalduondo eta Asparrena udal-mugarteetako lurzoru urbanizaezinean "Araia" izeneko eguzki-instalazio fotovoltaikoa ezartzeko behar den hirigintza-mugaketa eta antolamendua egitea. Instalazio horrek 1,16 MWp/1 MW nominaleko potentzia instalatua du, eta 20.552 m²-ko azalera hartzen du. Halaber, konexio-punturainoko ebakuazio-azpiegitura ere mugatu eta antolatu nahi da.

Malakate FV SL merkataritza-sozietateak sustatzen du, eta 1 MW-eko potentziako ebakuazio-puntura sartzeko eta konektatzeko baimena du i-DE Redes Eléctricas Inteligentes SAU operadorearen banaketa-sarera, Zalduondoko udal-mugarteko 1. poligonoko 209. lurzatian dagoen euskarrian, Asparrena STRko 5. lineari (Araia) dagokiona, 13,2 kV-koa.

"ARAIA" eguzki-instalazio fotovoltaikoaren plan bereziaren antolamendu-eremuak Zalduondoko udal-mugarteko 1. poligonoko 200 eta 202 katastro-lurzatiei eta Asparrenako udal-mugarteko 2. poligonoko 1503 lurzatiari eragiten die. Plan bereziaren zirriborroaren arabera, lurzati horiek

50.408,09 m² hartzen dituzte guztira, nahiz eta Plan Bereziak 20.552 m²-ko azalera duen; horietatik 16.934,44 m² Zalduondon daude eta 3.618 m² Asparrenan.

Husteko linearen kasuan, 1. poligonoko 202. lurzatiari eragiten dio, bi udal-mugarten artean doan bide publikoari, bai eta Asparrenako 2. poligonoko 2123 lurzatiari eta Zalduondoko 1. poligonoko 209 lurzatiari ere, non sekzionamendu-zentroa baitago eta sarerako konexioa gauzatzen



1. figura. Antolamendu-baldintzak (iturria: hirigintza-dokumentua)

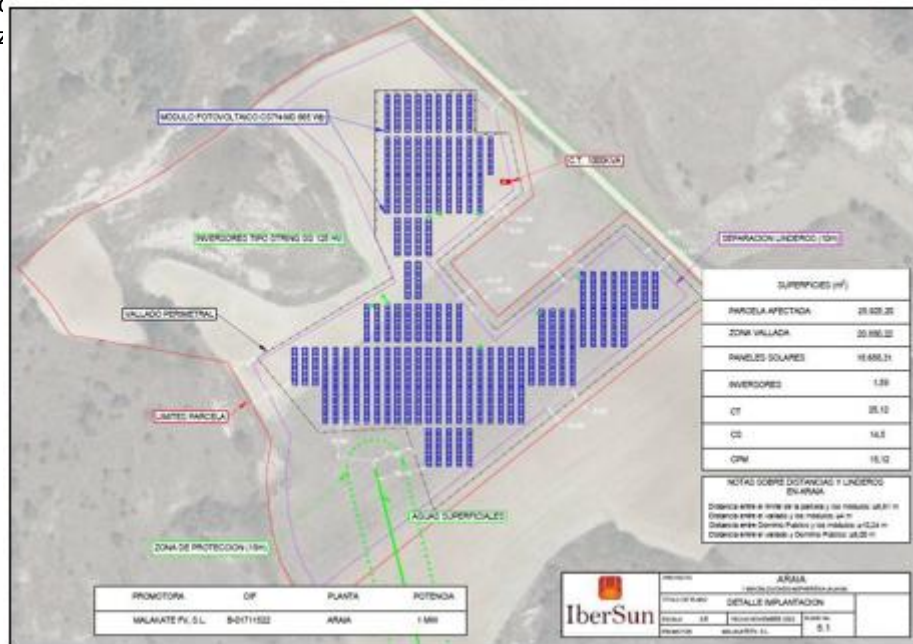
Plan bereziaren zirriborroan erabilera xehatuko lau eremu mugatzen ditu:

- Plaka fotovoltaikoen eremua: eremu horretan plaka fotovoltaikoak eta inbertsoreak jar daitezke, mugekiko 10 m-ko tarteararekin, eta plaka fotovoltaikoen gehieneko okupazioa: 14.386,71 m² (Norplan aplikatuz) eta plaken gehieneko altuera 7 m-koa.
- Instalazio osagarrien eremua: transformazio-zentroa hartuko duen etxolarako eremua, 100 m²(t)-ko gehieneko eraikigarritasunarekin, 100 m²-ko gehieneko okupazioarekin, 7 m-ko gehieneko altuerarekin, 1. solairu-kopuruarekin eta mugekiko 10 m-ko tarteararekin.
- Plaka fotovoltaikorik gabeko eremua: itxitura perimetralaren gehieneko mugaren eta instalazioaren gehieneko inguratzailearen artean geratzen den eremua.
- Husteko lineak eragindako zortasun-eremua: eguzki-instalazio fotovoltaikoari lotutako husteko linearen kable eroaleek zorupea okupatzea.

Plan bereziaren zirriborroak eta ingurumen dokumentu estrategikoak instalazioaren ezauzgarri orokor hauek deskribatzen dituzte:

Instalazioak 665 Wp-ko potentzia unitarioa duten 1.740 modulu fotovoltaiko ditu, eta 1,16 MWp-ko potentzia totala duen eguzki-eremu bat osatzen du. Inbertitzaileen guztizko potentzia nominala 1 MWn-koa da. Modulu fotovoltaikoak ardatz baten eguzki-jarraipeneko egituren gainean instalatuko dira. Egitura horiek lurrera tinkatutako profil metalikoen bidez eutsiko dira, eta eguzki-jarraipena iparraldetik hegoaldera orientatutako ardatz baten bidez egitea eta panelak ekialdetik mendebaldera mugitzea ahalbidetzen dute.

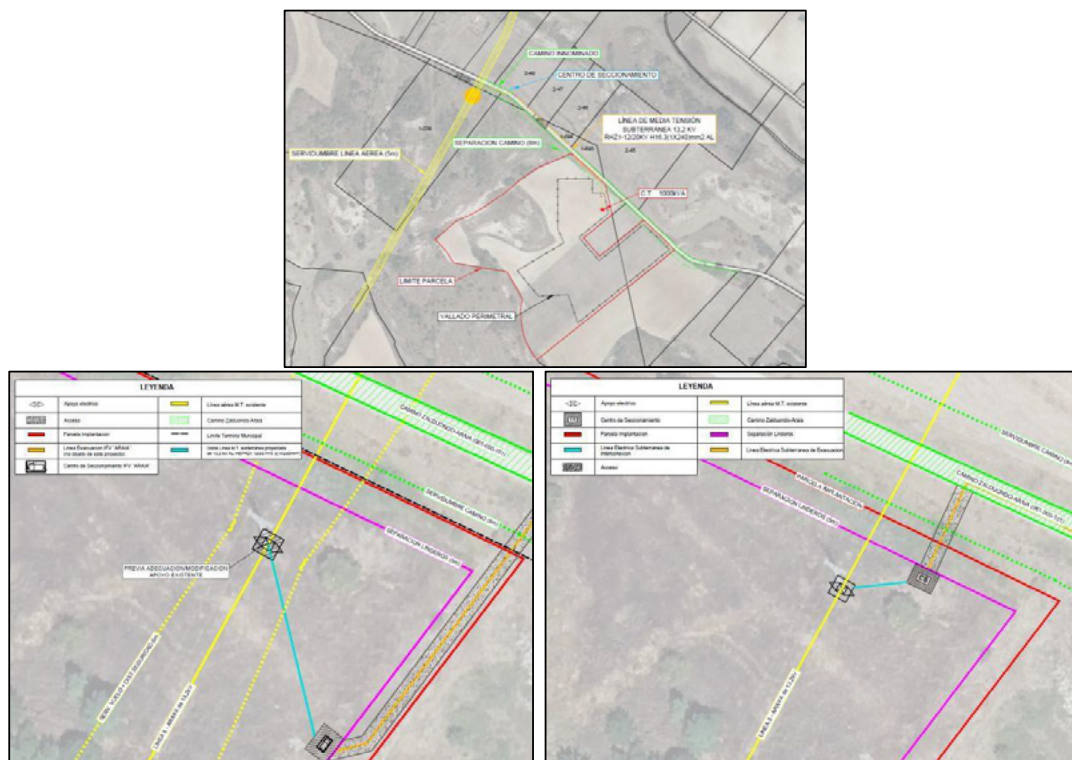
Mo... zen da
instalaz... da.



2. irudia. Antolamendu-baldintzak (iturria: hirigintza-dokumentua)

Transformazio-zentrotik 13,2 kV-ko eta 206,6 m-ko luzerako erdi-tentsioko lurpeko linea elektriko bat abiatzen da, instalazio fotovoltaikoak sortutako energia proiektatutako sekzio-namendu-zentroraino garraiatzeko. Linea, hasiera batean, Zalduondoko udal-mugarteko 1. poligonoko 202. lurzatiaren mugetatik igarotzen da, eta lurpean jarraitzen du, Zalduondo-Araia landa-bidetik, sekzionamendu-zentroraino.

Sekzionamendu-zentroaren kokapenari dagokionez, aurkeztutako dokumentazioa ez dator bat. Ingurumen agirian, sekzionamendu-zentroa Asparrenako udal-mugarteko 2. poligonoko 49. lurzati dago. Bestalde, plan bereziaren zirriborroan, sekzionamendu-zentroa Zalduondoko udal-mugarteko 1. poligonoko 209. lurzati dago, eta bat dator linea elektrikoaren euskarriaren kokapenarekin, non emandako konexio-puntua ezartzen baita. Ondoren, sustatzaileak jakinarazi du, konpainia banatzaileak proposatuta, lurzati beraren barruan kokapena aldatzea planteatzen dela, bidetik hurbilago dagoen posizio batera mugituz. Jarraian erantsi diren irudietan adierazten dira aintzat hartutako kokapenak.



3., 4., eta 5. irudiak. Sekzionamendu-zentroko husteko linea eta ezarpena
(iturria: ingurumen agiria eta dokumentazio osagarria)

Azkenik, plan bereziaren zirriborroak, hirigintza-araudian, lur-mugimenduei, sarbide-baldintzei, lurzatiaren barne-urbanizazioari eta perimetro-hesiari buruzko alderdiak jasotzen ditu. Azken hori ehiza- edo abeltzaintza-izaerakoa da, faunaren iragazkortasuna bermatzeko diseinaturia, eta, ahal dela, 2 m-tik gorakoa ez den altuera izango du (2,40 m, ingurumen-dokumentazioaren arabera); tamaina txiki eta ertaineko faunarekiko iragazkorra izango den diseinua izango du, hesi-efektua saihesteko eta ingurunean integratzea errazteko, lurrean induskatutako 20 cm-ko diametroko "katzulo" motako pasabideak izango ditu (0,30x0,30 m, 50 metroko, ingurumen-dokumentazioaren arabera), eta hegaztiak talken aurka seinaleztatzeko gailuak izango ditu.

Gainera, proiektuaren fasean eta ekintza eta obra faseetan, ingurumen-baldintzei buruzko erreferentziak jasotzen dira, eta, funtzionamenduaren bizitza baliagarriaren ondoren, eraispen eta lehengoratzeko plan bat egitea aipatzen da, lursailaren jatorrizko egoera lehengoratzeko barne hartuko duena.

Plan berezian Zalduondoko eta Asparrenako HAPOa kontuan hartzea:

Hirigintzako baldintzatzaileei dagokienez, plan bereziaren zirriborroak justifikatzen du dago-
kion udal-plangintza betetzen dela Zalduondoko udalerriko HAPOarekin (100/2024 Foru Agindua,
martxoaren 11koa). ALHAO, 86. zk., 2024ko uztailaren 31koa, asteazkena) eta Asparrena uda-
lerriko HAPOa (249/2017 Foru Agindua, abuztuaren 28koa. ALHAO, 13. zk., 2017ko azaroaren
29koa, asteazkena). Adierazi behar da ingurumen agiriak Zalduondoko plangintza-araudia
aipatzen duela, indarrean dagoen HAPOa onartu aurrekoa.

Zalduondoko HAPOari dagokionez, justifikatzen da “B motako zerbitzu-instalazio tekniko ez-linealak” bateragarriak direla lurzoru urbanizaezinean (J42 -Trantsizioko Landa Paisaia), eta zehazten da erabilera bateragarri horiek, ingurumen-inpaktuaren ebaluazioaren mende

daudenean eta, gainera, EAEko Nekazaritza eta Basozaintzako LPSak eskatzen duenean, ebaluazio horretan nekazaritza eta basozaintzako jardueraren gaineko eraginaren azterketa bat jasoko dutela, bai eta neurri zuzentzaileak sartzea ere, NAAEPan jasotako baldintzetan.

Asparrenako HAPOari dagokionez, "beren izaera eta ezaugarriengatik landa-ingurunean nahitaez kokatu behar diren zerbitzuak emateko interes publikoko eraikin, eraikuntza eta instalazioen" bateragarritasuna justifikatzen da. Horien artean daude "energia berriztagarriak ekoizteko parkeen instalazio teknikoak"; lurzoru urbanizaezinean (J25) -nekazaritza- eta abeltzaintza-intereseko eremua- trantsizioko landa-paisaia.

Hala ere, ez da aurkeztu ebakuazio-azpiegitura instalaziotik konexio-punturaino ezartzeko hirigintza-justifikazio espezifikorik.

LAGak kontuan hartzea plan berezian:

Lurralde-antolamenduari dagokionez, plan bereziaren zirriborroak jasotzen duenez, uztailaren 30eko 128/2019 Dekretuaren bidez onartutako Lurralde Antolamenduaren Gidalerroei (LAG) dagokionez, "B motako izaera ez-linealeko zerbitzuen instalazio teknikoak", instalazio hau barne hartzen dutenak, "nekazaritza eta abeltzaintzako eta landazabaleko" antolamendu-kategorian erabilera onargarritzat hartzen dira, baina nekazaritza eta basozaintzako LPSak garatu beharreko erabilera onargarria da.

Arabako Erdialdeko Eremu Funtzionalaren LPPa kontuan hartzea plan berezian:

Dokumentazioak justifikatzen du plan berezia bat datorrela 2004an onartutako Arabako Erdialdeko Eremu Funtzionalaren Lurralde Plan Partzialarekin (LPP) (2005eko otsailaren 16ko EHAA), eta Arabako Erdialdeko LPParen berrikuspenaren aurrerapenari buruzko aipamen labur bat jasotzen du. Hala ere, adierazi behar da Arabako Erdialdeko Eremu Funtzionalaren LPParen berrikuspenari 2023ko irailean eman zitzaiola hasierako onespina, eta, gaur egun, otsailaren 17ko 16/2026 Dekretuaren bidez onartu zela behin betiko (2026ko martxoaren 3ko EHAA, 42. zk.). Ondorioz, alderdi hori eguneratu egin beharko da plan berezia izapidetu eta onartzearen esparruan, indarrean dagoen LPParekiko bateragarritasunaren azterketa sartuta.

Interesgarria da adieraztea indarrean dagoen LPPak, 25. artikuluan eta II. eranskinean, irizpide orokor batzuk jasotzen dituela lurzoru urbanizaezinean energia berriztagarriak ezartzeko eta kokatzeko, energia berriztagarrien LPS indarrean jarri arte. Horren arabera, instalazioa "Energia fotovoltaiakoko eskala ertaineko instalazioak: 10 ha baino gutxiago okupatzen dutenak eta 1 MW edo gehiagoko eta 5 MW baino gutxiagoko potentzia instalatua dutenak" taldearen barruan sailkatzen da. Besteak beste, muga batzuk ezartzen dizkie instalazio fotovoltaiakoei:

– Autokontsumorako ez diren instalazioak ezingo dira kokatu hiriguneetako

edo landaguneetako bizitegi-lurzoruetatik 500 m baino gutxiagora.

– Autokontsumokoak ez diren proposatutako instalazio guztiek okupatutako azalaren batura ezingo da izan "Agurain" ikuseremuaren azaleraren (501 arro-kodea) ehuneko 8 baino handiagoa eremu funtzionalean, 6.745,78 ha-ko azalera baitu guztira.

– Dagokion ingurumen-izapidetzeaz gain, nekazaritza-arloan eskumena duen organoaren aldeko txostena izan beharko dute.

Energia Berriztagarrien LPSa kontuan hartzea (behin-behineko onarpena) plan berezian:

Plan bereziak jarduketa Energia Berriztagarrien LPSarekin bateragarria den aztertzen du, eta hasierako onarpena aipatzen du (2023ko apirila). Hala ere, adierazi behar da tresna hori 2024ko abenduan onartu zela behin-behinean, eta behin betiko onarpenaren zain dagoela.

LPS hau aplikatzeko arauen 14. artikuluan definitutako kategorien arabera, plan bereziaren xede den eguzki-instalazio fotovoltaiakoa energia fotovoltaiakoko eskala ertaineko instalazio gisa sailkatzen da, Arabako Erdialdeko Eremu Funtzionalean dagoelako eta 10 ha baino gutxiagoko eta 2 ha baino gehiagoko azalera hartzen duelako.

LPS horrek instalazio fotovoltaikoetarako baztertze eremu batzuk (aplikazio arauen 17. artikulua, II. eranskina eta I. eranskina) eta lurzoru urbanizaezineko kategoriatik baztertzen ditu. Haietan, erabilera fotovoltaiko batzuk ez daude baimenduta lurralde bateragarritasuna dela eta (I. eranskineko ingurune fisikoaren antolamendu matrizea, 11. eta 12. artikuluetan garatua). Jar-duketa-eremuaren kasuan, gaitasun fotovoltaiko ertaina duen lursail bat dago, eta, bertan, trantsizioko landa-paisaiaren kategorian, nekazaritza eta abeltzaintzako eskala ertaineko instalazio fotovoltaikoa erabilera onargarria da Nekazaritza eta Basozaintzako LPSaren baldintzetan.

Nekazaritza eta Basozaintzako LPSa kontuan hartzea plan berezian:

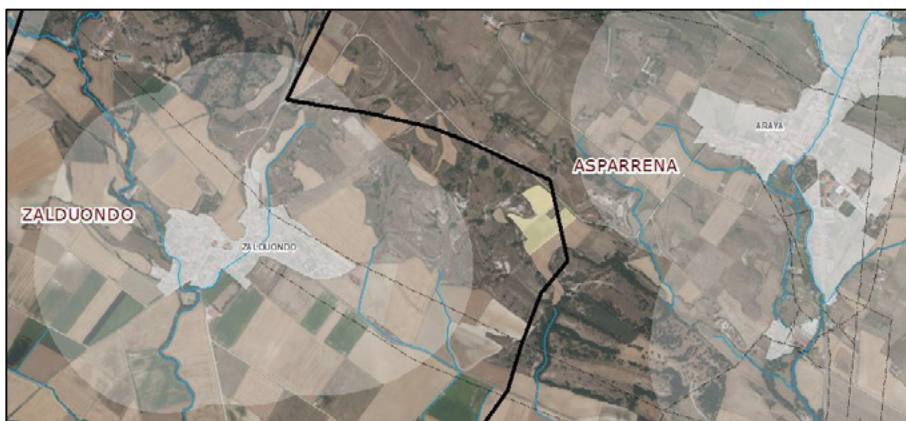
Irailaren 16ko 177/2014 Dekretuaren bidez onartutako Nekazaritza eta Basozaintzako Lurralde Plan Sektorialaren (LPS) justifikazioa sartu da, eta aipatu da instalazio mota horiek onargarritzat jotzen direla (2a) plan berezi honek barne hartzen duen kategorian. Beraz, nekazaritza eta basozaintzako jardueran sortutako eragina aztertuko da, eta neurri zuzentzaileak sartuko dira, Nekazaritza-arloko afektazioaren ebaluazio protokoloan (NAAEP) jasotako baldintzetan (I. eranskineko D dokumentua, "jarduketa-tresnak").

Azkenik, plan bereziaren zirriborroak jarduketari eragiten dioten sektore- eta ingurumen-baldintzatzaileak aipatzen ditu, hala nola landa-bidea, sare hidrografikoaren gaineko eragina eta linea elektrikoaren gaineko eragina.

1.2. Ebaluatu nahi den eremu geografikoa:

Plan bereziaren eremu geografikoa lurzoru urbanizaezinean dago, Zalduondo eta Asparrena udalerrien artean, eta Zalduondo (850 m mendebaldean) eta Araia (670 m ipar-ekialdean) udalerrien artean. Landa-bideetatik iristen da bertara, bai Zalduondotik (Zumarraundiko errepidea eta Zalduondotik Araiarako bidea), bai Araitik (Araitik Zalduondorainoko bidea).

Ez arpen-eremua lurzoru nahiko lauan dago, ipar-hego malda txiki batekin, +642 kotaren (eremuaren iparraldean, punturik altuenean) eta +629 kotaren (mendebaldeko punturik baxuenean) artean, eta ehuneko 0-5eko malda zenbatetsiak ditu. Barnealdean ez da zuhaitzi edo landaredi interesgarririk zehazten. Plan berezia proiektatzen den azpilurzatien mendebaldeko eta hegoaldeko mugaketan, 4090 Batasunaren intereseko habitata –Elorri-triska duten txilardi oromediterraneo endemikoak (txilardi kaltzikola genistekin)– inbentariatuta dago. Hala ere, eraginpeko eremu zehatzak bat datoz lur mugitu eta antropizatuak egungo landaredi-motarekin.



6. irudia. Kokalekua (Iturria: geuk egina)



7. eta 8. irudiak. Azalaren eredu digitala eta 2025ko ortoargazkia eta Altitudea (Iturria: geuk egina eta Geoeuskadi)



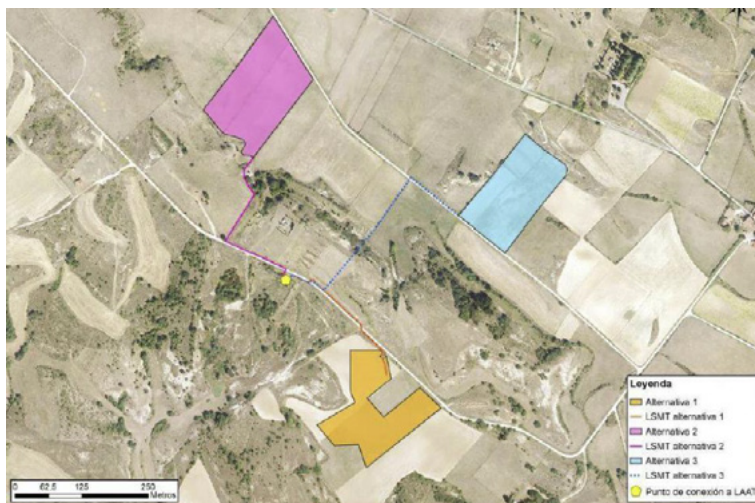
9., 10., eta 11. irudiak. Argazkiak (Iturria: geuk egina)

Bestalde, SZ proiektatu den eta linea elektrikoaren euskarria dagoen lurzatian, non eman-dako konexio-puntua ezartzen baita, Batasunaren intereseko 4090 -Txilardi oromediterraneo endemikoak elorri-triskarekin eta 6210* - Larre mesofiloak *Brachypodium pinnatum* espeziearekin (Albitz-belarreko eta Mesobromion larreak). Lursaila bisitatu ondoren, egiaztatu da sekzionamendu-zentrorako aurreikusitako espazioa konexioko euskarri elektrikotik oso gertu dagoela (linea elektrikoaren tarte oso labur bat beharko da), eta duela bi hamarkada betelan antropiko bat zen eremu baten gainean dagoela, zeinaren egungo landaredia lur mugitu eta antropizatuei dagokiena baita.

Hain zuzen ere, egiaztatu ahal izan da kokalekua kutsagarriak izan daitezkeen jarduerak edo instalazioak dituzten lurzoruen inbentarioan sartuta dagoela (01061-00001 kodea).

1.3. Aztertutako aukerak:

Sustatzaileak plan bereziaren hirigintza-dokumentazioan azaltzen duenez, instalazio fotovoltaikoa ezartzeko lursailen bilaketa Zaldondo eta Asparrena udal-mugarteetan egin da nagusiki, eta orografia eta azalera erabilgarria, erdi-tentsioko linea elektrikoekiko hurbiltasuna, lursailaren erosketa eta jabetzaren egitura eta lurzorua egungo erabilera baloratu dira. Eskurik ez hartzeko aukeraz gainera, beste hiru aukera ere hartu dira kontuan:



12. irudia. Aztertutako 3 aukeren kokapena (iturria: ingurumen agiria)

— 0. aukera: ez esku hartzea. Plan hori gauzatzeak dakartzan onurak galtzea ekarriko luke, xehetasun gehiagorik eman gabe.

— 1. aukera (hautatua): Zalduondo eta Asparrena udal-mugarteetan dago, eta 2,05 ha inguruko azalera du. Lurpeko husteko lineak 281 m-ko luzera du, eta 27 m-ko aireko konexio-tartea.

— 2. aukera (ez da hautatu): Asparrenako udal-mugarteetan dago, eta 2,61 ha inguruko azalera du. Lurpeko husteko lineak 326 m-ko luzera du, eta aireko konexio-tartea 10 m-koa da.

— 3. aukera (ez da hautatu): Asparrenako udal-mugarteetan dago, eta 2,13 ha inguruko azalera du. Lurpeko husteko lineak 450 m-ko luzera du, eta aireko konexio-tartea 27 m-koa da.

Instalazioa ezartzeko aukera hautatzea:

Sustatzaileak aurkeztutako dokumentaziotik ondorioztatzen denez, 0. aukera baztertuta, energia berriztagarria sortzeko instalazio bat ezartzea ez baimentzeagatik, 1. aukera hautatu da; izan ere, horrek okupazio-azalera txikiagoa eta husteko linearen luzera txikiagoa ditu, lurzati partikularrei eta Batasunaren intereseko habitatei eragin txikiagoa, eta biztanleguneekiko distantzia handiagoa.

Aipatu behar da 1. aukera hori, ingurumen-dokumentazioan zein hirigintza-dokumentazioan sartutako aukeren azterketak hautatutakoa, ez datorrela guztiz bat azkenean hartutako irtenbidearekin, husteko azpiegiturari dagokionez, gerora aldaketak egin baitira sekzionamendu-zentroaren kokapenean eta sare elektrikorako konexioaren konfigurazioan. Zehazki, azkenean proiektatutako konfigurazioak ez dirudi ebaluatutako aukeran aurreikusitako aireko konexio-tartea duenik.

Bestalde, adierazi behar da ez dela aurkeztu ebakuazio-puntuari buruzko aukerarik, eta, ondorioz, planteatutako ezarpen-alternatibetarako ebakuazio-lineei buruzkorik.

Azkenik, aipatu behar da ez dela justifikatu hirigintza tresnen eta lurralde antolamenduko tresnen arabera eguzki instalazio fotovoltaiak kokatzeko planteatutako aukeren kokalekuen bideragarritasuna. Ildo horretan, nekazaritza eta basozaintzako LPSari kontsulta eginez egiaztatu ahal izan da hautatutako eremu guztiak trantsizioko landa-paisaiako nekazaritza eta abeltzaintzako lurzoru kategorizatuak direla.

2. Kontsultaaldiaren laburpena

2025eko azaroaren 24an, Ingurumen Jasangarritasunaren Zerbitzuak hasiera eman zion eragindako administrazio publikoei eta interesa duten pertsonen kontsulta egiteko faseari, araututako prozedurari jarraituz. Jarraian, kontsultatu zaien erakunde, entitate eta elkarteek zerrenda jarri da, eta haietatik zeinek erantzun duten adierazi da:

Eusko Jaurlaritzaren Kultura Ondarearen, Jabetza Intelektualaren eta Lege Gordailuaren Zuzendaritza	X
Eusko Jaurlaritzaren Natura Ondare eta Klima Aldaketa Zuzendaritza	X
Eusko Jaurlaritzako Ingurumen Administrazioaren Zuzendaritza	
Eusko Jaurlaritzako Nekazaritza eta Abeltzaintza Zuzendaritza	X
URA – Uraren Agentzia	X
EEE - Energiaren Euskal Erakundea	
IHOBE Eusko Jaurlaritzako Ingurumen Kudeaketako Sozietate Publikoa	
Zalduondoko Udala	
Asparreneko Udala	
Arabako Lautadako Kuadrilla	
Arabako Kontzejuen Elkarte - AKE	
Arabako Natur Institutua	
Eguzki talde ekologista	
Ekologistak Martxan Araba	
GADEN – Natura Babesteko eta Ikertzeko Arabako Taldea	
Hontza natura-elkartea	
Gaia elkarte	
Mendizaleen Federazioa. Ingurumen Atala	
Aranzadi Natura Zientzien Elkarte	
SEO BirdLife – Espainiako Ornitologia Elkarte	
UAGA - Arabako Nekazari eta Abeltzainen Elkarte	
Arabako Foru Aldundiaren Nekazaritza Zuzendaritza	X
Arabako Foru Aldundiko Mendi Zerbitzua	
Arabako Foru Aldundiko Museo eta Arkeologia Zerbitzua	X
Arabako Foru Aldundiko Historia eta Arkitektura Ondarearen Zerbitzua	X
Arabako Foru Aldundiko Ingurumen Kalitatearen Zerbitzua (Ura)	
Arabako Foru Aldundiko Lurralde Antolamenduaren eta Hirigintzaren Zerbitzua	
Arabako Foru Aldundiko Natura Ondarearen Zerbitzua	

Era berean, espedientearen dokumentazioa jendearen eskura jarri zen Arabako Foru Aldundiaren webgunean.

Hona hemen jaso diren erantzunetan adierazitakoak, laburbilduta (alegazio edo adierazpenen kopia osoa Ingurumen Jasangarritasunaren Zerbitzuaren 25/77 espedientearen eta www.araba.eus webgunean):

– Eusko Jaurlaritzako Kultura Ondarearen Zuzendaritzak txosten bat egin du, eta bertan adierazi du ebaluatu beharreko plan bereziak ez dakarrela eraginik kultura ondarean.

– Eusko Jaurlaritzako Natura Ondare eta Klima Aldaketaren Zuzendaritzak txosten bat egin du, eta honako gai hauek jaso ditu, labur-labur:

- Natura ondareko espazio eta baliabideei buruzko informazioari dagokionez, autonomia-erikidegoetan eskuragarri dauden datuak kontuan hartzeko eskatzen du, analisia lurraldean ahalik eta gehien zentratuz, tokian tokiko datuak erabiliz eta ingurumen ebaluaziorako garrantzitsuak ez diren informazioak sartzea saihestuz, eta, era berean, Araia EIFVak garatzen duen proiektuan kontuan hartzea.

- Natura ondarearen eremu babestuei eta katalogatutako beste espazio batzuei dagokienez, adierazi du Ingurumen-azterketa estrategikoak berariazko balioespina egin beharko duela proiektuak hurbilen dauden eremu babestuen kontserbazio-helburuetan izango dituen ondorioei buruz, hala nola Aizkorri-Aratz Parke Naturalean eta KBEan, Arakil Ibaia KBEan eta Arabako Lautadako uharteko Hariztiak KBEan (eta, bereziki, abifaunan eta kiroptero faunan).

- Landarediari eta habitatei dagokienez, adierazten du sustatzaileak bidalitako dokumentazioak eragotzi egiten duela BIH 6210 (*), Lastonares (lehentasunezkoa orkidea bikainen kasuan), BIH 4090, txilardi oromediterraneo elorri-triskadunak eta EUNIS G5.72 (hostozabal erorkorren landaketa gazteak) formazioen gaineko eragina ezagutzea, eta IAEak aipatutako informazioa jaso behar duela. Era berean, jasotzen du plan bereziak, bestalde, "Ingurumena lehengoratzeko proiektu" espezifiko bat idaztea aurreikusi beharko duela, Araia EIFVaren proiektuari maila guztietan lotuko zaiona, aurrekontua barne, eta Arabako Foru Aldundiko Natura Ondarearen Zerbitzuak baliozkotuko duena. Zuhai-xka-pantaila bisual bat jartzeko sustapeneko proposamenari dagokionez, adierazten du espezieen hautaketa berrikusi egin behar dela, eta eremuko landaredi potentzialaren berezko espezieak aukeratu behar direla (erkamezti subkantaurrearen seriea).

- Faunari dagokionez, plan bereziak adierazten du mirotz urdina (*Circus pygargus*) eta mirotz zuria (*Circus cyaneus*) dauden ala ez egiaztatzeak prospekzioak egiteko betebeharra jaso behar duela. Halaber, jasotzen du plan bereziak bere araudian jasoko duela modulu fotovoltaikoen tratamendu kimiko antiislazatzailearen bidezko akaberaren nahitaezotasuna.

- Paisaiari dagokionez, adierazten du ez direla baloratu inguruneke beste EIFV batzuekiko metatze eta sinergia ondorioak, eta hori berrikusi egin beharko dela, bai eta Arabako Erdialdeko Paisaiaren Katalogoko zehaztapenekiko bateragarritasuna aztertu ere.

- Metatze eta sinergia ondorioei dagokienez, beharrezkotzat jotzen du atal espezifiko bat gehitzea, inguruneke beste ekimen berriztagarri batzuekin baloratzeko, txostenean adierazten den bezala.

- Natura ondarean eragina duten jasangarritasuneko irizpide batzuk jasotzen ditu, IAEa idaztean eta plan berezia formulatzean kontuan hartu beharrekoak. Gainera, beste irizpide batzuk jasotzen ditu lehengoratzeko plana idazteko oinarri gisa.

- Beste gogoeta batzuetan jasotzen denez, planoek gain (PDF formatu georreferentziatuan), plan bereziak natura-ondarean dituen inplikazioen azterketa xehatua errazteko, dokumentazio kartografikoa aurkeztuko da plana mugatzen duten eremuekin, GISekin bateragarria den formatu digitalean (ahal dela, shape formatuan).

— Eusko Jaurlaritzako Nekazaritza eta Abeltzaintza Zuzendaritzak txostena egin du, eta honako gai hauek adierazi ditu, laburbilduta:

- Energia berriztagarrien plangintzan sartzeari dagokionez, adierazten du, ARAIA parke fotovoltaiakoaren ingurunean energia berriztagarrien LPSan eskala handiko instalazio fotovoltaiakoak ezartzeko hautatutako kokapen eremu (HKE) gisa mugatutako eremuak, eta Arabako Erdialdeko LPPan instalazio fotovoltaiakoetarako lehentasunezko kokapen eremu (LKE) gisa mugatutako hainbat eremu daudenez, ingurumen dokumentuak justifikatu beharko luke zergatik ez diren hautatu lurralde plangintzaren arabera egokientzat jotzen diren eremu horietako lurzatiak.

- Lurzorua eta nekazaritzako erabilerak zaintzeari dagokionez, lurzoru urbanizaezinetik kanpoko edo degradatutako kokalekuak baloratzea eta lehenestea adierazi du, bereziki nekazaritzako lurzoruei eta lotuta dauden nekazaritzako ustategiei eragitea saihesteko. I. eranskinean, lurzorua babesteari buruzko jarraibide eta araudien zerrenda bat jaso da.

- Nekazaritza-lurren okupazioari eta sektoreko eraginari dagokionez, ebaluazio sektorialik ez dagoela adierazi du, eta ebaluazio horren emaitzak kontuan hartu behar direla dagozkion prebentzio, zuzenketa eta konpentsazio neurriak zehazteko. Era berean, adierazi du funtsezkoa dela kontuan hartzea inguruan onartutako eta/edo izapidetzen ari diren proiektu berriztagarriekin sor daitezkeen inpaktu metagarriak eta sinergikoak.

— URA- Uraren Agentziak lehen txostena egin du, eta adierazi du eskaera Ebroko Konfederazio Hidrografikoari helarazi zaiola, Ingurumen Ebaluazioari buruzko abenduaren 9ko 21/2013 Legean ezarritakoaren arabera informatzea komenigarritzat jotzen badu ere. Ondoren, bigarren txosten bat bidali du, non eremuaren eta jarduketaren xedearen laburpena jasotzen baita, eta adierazten du hurbileko sare hidrografikoa bat datorrela eremuaren hegoaldeetik igarotzen den Lanbieran jariatze txikiarekin, 270 m ingurura, eta, ekialdean, Mentoste erreka igarotzen dela, Zirauntza ibaira isurtzen dena, 223 m ingurura. Ingurumen agiriaren azterketa egiten du, eta adierazten du ingurumen agiriak zenbait neurri aurreikusten dituela ingurunekeo ibilguei eta haien uren kalitateari ez eragiteko; halaber, zenbait gogoeta jasotzen ditu uraren arloan. Ondorio gisa, adierazten du plan bereziak ahalbidetzen dituen jarduerak, a priori, bateragarriak izango direla eremuko eta inguruko azaleko eta lurpeko uren egoera onari eustearekin, eta beharrezkotzat jotzen dela ingurumen agirian jasotzen diren babes eta prebentzio neurriak gauzatzea.

— Ebroko Konfederazio Hidrografikoa (CHE) txostena egin du, eta, bertan, aurkeztutako dokumentazioaren laburpen bat sartu ondoren, jabari publiko hidraulikoa eta haren babes eremuak babesteari buruzko zenbait gogoeta jasotzen ditu, eta adierazten du jarduketa eremua “Arakil ibaia, jaiotzen denetik Altzania ibairaino (kanalizatutako tartearen hasiera) (ES091549)” isuri-arroari dagokiola, bai eta “Kuartango-Agurain (ES091MSBT013)” lurpeko ur-masaren barruan ere, eta proiektatutako jarduketa ibilgu publikoen eraginetik kanpo dagoela. Azkenik, sustatzaileak ingurumen-azterketa estrategikoan azpimarratu beharko dituen alderdien zerrenda bat adierazten du.

— Arabako Foru Aldundiko Museo eta Arkeologia Zerbitzuak bere txostenean adierazten duenez, proiektua egiteko alde aurretik azterketa arkeologiko xehatua egin behar da (Euskal Kultura Ondareari buruzko 6/2019 Legearen 65. artikulua), egin beharreko ekintzak adierazita.

— Arabako Foru Aldundiko Historia eta Arkitektura Ondarearen Zerbitzuak jakinarazi du ez dagoela historia eta arkitektura ondarearen elementurik, eta, beraz, ez dagoela eraginik Historia eta Arkitektura Ondarearen Zerbitzuaren iritziz.

— Arabako Foru Aldundiko Nekazaritza Zuzendaritzak txostena egin du. Bertan, erreferentziatzeko araudiaren laburpen bat jasotzen da, eta adierazten da txostenak nekazaritza eta basozaintzako LPSko nekazaritza eta abeltzaintzako eta landazabaleko kategoriaren barruan sailkatutako lurzoruetan duen eragina baloratzen duela, proiektuaren testuingurua jasotzen duela eta honako gogoeta hauek jasotzen dituela:

- Lurzoruen kategorizazioari dagokionez: adierazten du instalazio fotovoltaikoa proiektatzen den lurzoru nekazaritza eta abeltzaintzako lurzoru eta landazabal gisa katalogatuta dagoela trantsizioko landa-paisaia, eta husteko linearen kasuan, nekazaritza eta abeltzaintzako eta landazabaleko kategorietatik igarotzen dela trantsizioko landa-paisaia eta basoa-mendi mehatza.

- Lurzoruen erabilerei dagokionez: adierazten du ukitutako lurzoruen antolamendu-kategoriarako, “B motako zerbitzu-instalazio tekniko ez-linealen” eta “lurpeko lineen” erabilerak onargarriak direla, eta Nekazaritza-arloko afektazioaren ebaluazio protokoloa (NAAEP) egin behar dela (txostenaren I. eranskin gisa erantsi da).

- Baldintzatzaile gainjarriei dagokionez, adierazten du jarduketa-eremua akuiferoak kutsatzeko arrisku txikiko eremu batean eta eremu higagarri batean dagoela, eta hurbilen dagoen onura publikoko mendia 1.100 m-ra dagoela hegoaldera.

- Proposatutako aukerei dagokionez: adierazten du hautatutako aukera dela nekazaritza-lurzoru eta husteko linea gutxien erabiltzea; hala ere, ez da aukerarik proposatu energia berriztagarrien LPSk, Arabako Erdialdeko eremu funtzionaleko LPPak edo eremu antropizatu edo degradatuek hautatutako kokapen-eremuen barruan, nekazaritza-lurzorurekiko eragina txikiagoa izan dadin.

Azkenik, honako ondorio hauek jaso dira:

- Nekazaritza-arloko afektazioaren ebaluazio protokoloaren emaitza kontuan hartuta, bateragarritzat jotzen da Zalduondo eta Asparrena udalerrietan modu isolatuan “Araia” EIFV instalazio fotovoltaikoek nekazaritza eta abeltzaintzako eta landazabaleko lurzoru gisa katalogatutako

lurzoruan eta nekazaritza eta basogintzako LPSko trantsizioko landa-paisaiaren azpikategorian sortutako inpaktuak.

- Zalduondo edo Asparrengo udalerrietan instalazio fotovoltaikoak metatzeak ondorio garrantzitsuak, metagarriak eta/edo sinergikoak eragin ditzake. Besteak beste, instalazio fotovoltaikoek sor dezaketen metatze-ondorio nagusietako bat lurzoruen gaitasun agrologikoaren galerari buruzkoa da. Gaur egun, instalazio fotovoltaikoen hainbat proiektu izapidetzen ari dira Zalduondo eta Asparrena udalerrietan. Ondorioztatzen da instalazio horiek udalerrri bakoitzean metatzea onargarria dela.

- Ez da adierazten zer neurri hartuko diren Zalduondoko Ureztatzaileen Elkartearen gaineko inpaktuak minimizatzeko, erregistratutako landa-bideak. Ez dira zehazten instalazio fotovoltaikoaren azpiegiturek eragindako zortasunaren olatuak. Era berean, ez dira aipatzen instalazioaren funtzionamendu-fasean landare-estalkia kudeatzeko neurriak edo nekazaritza-lurzoruen gaineko inpaktuak minimizatzeko prebentzio, zuzenketa edo konpentsazio neurriak. Adierazten da gai horiek ingurumen agirian sartu behar direla.

3. Eremuko ingurumen-balio nagusien deskribapena. Plan bereziak ingurumenean izan ditzakeen ondorioak

3.1. Eremuko ingurumen-balio nagusiak.

Plan bereziaren kokalekua Arabako Lautadako landa-eremuan dago, Zalduondo eta Asparrena udalerrien eta Aizkorri-Aratz mendilerroaren inguruen artean. Mosaikoko nekazaritza- eta basogintza-paisaia dago, eta lehorreko nekazaritza-lurzatiak osaera desberdineko larre eta belardiekin txandakatzea du ezaugarri. Formazio horiek sastrakadi-eremuekin tartekatzen dira, non txilardi kaltzikolak, genistak eta kareharritzko eta tuparrizko substratuak beste zuhaixka batzuk nagusitzen diren, baita kerzineoen unada txikiekin eta oin sakabanatuekin ere. Kokalekuko landaredi potentziala bat etorriko litzateke erkamezti subkantauriarrarekin.

Zehazki, gaur egungo landaredia batez ere neguko zerealeko nekazaritza-laboreak dira, eta berezko landaredi nitrofiloa dute. Landaredi hori lur mugituetan garatzen da normalean, inbentarioan jasota dauden aurreko betelaren ondorioz. Hala, sekzionamendu-zentroa eta sare elektrikorako konexio-puntua ezartzeak bereziki eragingo dio landaredi erruderal mota horri, eta 100 m² inguruko eragina aurreikusten da. Landaredi nitrofila-antropogeno horretatik gertu, ale bakan batzuk identifikatu dira: intsusa (*Sambucus sp.*) eta erkametza (*Quercus faginea*). Horiek kontserbatzeari lehentasuna eman beharko zaio obrak egiten diren bitartean, eta, horretarako, dagozkion babes eta balizatze neurriak hartu beharko dira. Ez da identifikatu flora mehatxaturik dagoenik.



13. irudia. Jarduketa-eremuko BIHak (Iturria: ingurumen agiria)



14. eta 15. irudiak. Sekzionamendu-zentroko ezarpen-eremuko argazkiak (Iturria: geuk egina)

Adierazi den bezala, egiaztatu ahal izan da sekzionamendu-zentroa eta sare elektrikorako konexio-puntua ezartzeko aurreikusitako kokalekua lurzorua kutsa dezaketen jarduerak edo instalazioak izan dituzten edo dituzten lurzoruen inbentarioan sartuta dagoela, eta 01061-00001 kodea duen lurzati inbentariatua dela. Eskuragarri dagoen informazioaren arabera, kokaleku hori betelan zahar batekin lotzen da, erantsitako irudietan ikus daitekeen bezala.



16. eta 17. irudiak. 2004ko eta 2025eko ortoargazkia, eta inbentariatutako lurzoruen orban (Iturria: GeoEuskadi bisorea eta guk egina)

GeoEuskadi bisorean eskuragarri dagoen kartografiaren arabera (Euskadiko DEA Datu Espazialen Azpiegituraren erreferentziatzeko geoataria), plan bereziaren ezarpen-eremuko azalera asko muturreko higadura-prozesuen mende daude, eta urtean 200 t/ha baino gehiagoko benetako higadura-galerak dituzte, hurrenez hurren, RUSLE ereduaren arabera (Lurzoru Galeraren Ekuazio Unibertsal Berrikusia, ingelesezko siglen arabera). Funtsezkoa izango da ustiapen aldian landare estalkiari eustea, eta obrak egiten diren bitartean arreta handiz jokatzeara.

Eremuan espero daitezkeen fauna-komunitateak bat datoz nekazaritzako eta nekazaritza eta basogintzako inguruneei dagozkienekin. Lehorreko laboreak, larreak, sastrakak eta landaredi naturaleko enklabe txikiak konbinatzeak habitat egokiak ematen ditu ingurune ireki eta erdinaturalei lotutako hegazti, ugaztun, narrasti eta anfibio espezie askorentzat. Abifaunaren ikuspegitik, bereziki nabarmentzen da eremuaren interesa nekazaritza-sistema estentsiboetara lotutako espezieentzat. Ilde horretan, kokalekua mirotz urdinaren (*Circus pygargus*) lehentasunezko banaketa-eremu batean dago, eta espezie hori kaltebera gisa katalogatuta dago Espezie Mehatxatuen EAEko Katalogoan (EMEK), eta plan bereziaren jarduketaren eremua bera mirotz zurientzako (*Circus cyaneus*)

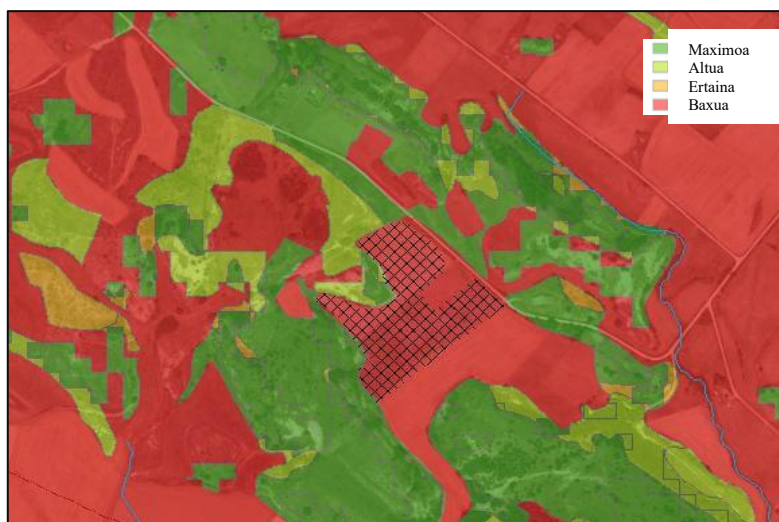
puntu sentikor gisa identifikatuta dago, EMEKn interes bereziko espezie gisa katalogatuta baitago. Bestalde, eremua gardatxoaren (*Timon lepidus*) lehentasunezko banaketa-eremuen barruan dago. Espezie hori interes bereziko gisa katalogatuta dago EMEKn, eta habitat erdinaturalak (la-reak eta sastrakak) daude ingurunean. Eskala handiagoan, adierazi behar da gutxi gorabehera kilometro bateko iparraldera Aizkorri-Aratz (ES2120002) Kontserbazio Bereziko Eremua (KBE) dagoela. Eremu hori Natura 2000 Sarean sartuta dago, eta kontserbaziorako interes handiko habitata eta espezieak ditu, Batasunaren intereseko hegazti nekrofagoak barne. Jarduketa-eremua naturagune babestu horren parte ez bada ere, haren hurbiltasuna kontuan hartu beharreko ingurumen-elementu garrantzitsua da proiektuaren balorazioan.

Era berean, eremua Euskal Autonomia Erkidegoko Korridore Ekologikoen Sareko (Eusko Jaurlaritza, 2005) Entzia-Ekialdeko Lautadako Irla Basoak-S1 Korridorea (Aizkorri-Aratz-Gorbeia) lotura-korridorearen barruan dago. Eremu hori Arabako Lautadako naturaguneen eta landaredi naturaleko enklabeen arteko lotura ekologikoari eusteko identifikatu da.

Paisaiari dagokionez, jarduketa eremua ez dago sartuta Arabako Lurralde Historikoko Paisaia Berezien eta Apartekoen Katalogoan, ezta Arabako Erdialdeko Eremu Funtzionaleko Paisaiaren Katalogoan identifikatutako paisaia-intereseko eremuetan ere, eta "Dulantziko lautada eta Agurain" izeneko paisaia-unitatean dago.

EAEko ingurumena babesteko figura nagusiei dagokionez, jarduketa-eremua ez dago ezein naturagune babesturen barruan, eta Aizkorri-Aratz (ES2120002) Kontserbazio Bereziko Eremua (KBE) kilometro 1 ingurura geratzen da iparraldean.

Instalazio fotovoltaiakoei aplikatu ahal zaien ingurumen sentikortasunari dagokionez, "Parke eolikoek eta fotovoltaiakoei sortutako inpaktuak eta ingurumen-zonakatzearen proposamena" (ZAPN) txostenaren kartografia hartu da kontuan. Txosten hori 2022ko urtarrilean argitaratu zuen Ekonomiaren Garapen, Jasangarritasun eta Ingurumen Saileko Natura Ondare eta Klima Aldaketa Zuzendaritzak. Kartografia horren arabera, kokalekua instalazio fotovoltaiakoak ezartzeko ingurumen-sentikortasun txikiko eremu batean dago oso-osorik. Ingurumen sentikortasun txikiko eremuak dira, a priori, azpiegitura mota horiek hartzeko ahalmen handiena dutenak, ez baitago horiek ezartzea gomendatzen ez duen ingurumen-baldintzatzaile garrantzitsurik.



18. irudia. Ingurumen sentsibilitatea (Iturria: ZAPN)

Azkenik, kontuan hartu behar da sartzeko landa-bidea eta husteko linea lurpetik proiektatzen den tokia (Zalduondotik Araiara doan errepidea) bat datozela IV37 ibilbide berde planifikatuarekin (Ametzaga-Egilazeko trikuharria ibilbide berdea eta Donejakue Bidearekin eta Zalduondoko eta Aguraingo GR-25 "Arabako Lautadako Bira mendi-oinean" eta Araiako GR-120 "Inaziotar Bidea"), Arabako Lurralde Historikoko Bizikleta Bideen eta Ibilbide Berdeen LPSaren arabera.

3.2. Plan bereziak ingurumenean izan ditzakeen ondorioak.

Plan bereziaren xedea da "Araia" eguzki-instalazio fotovoltaikoa eta hari lotutako ebakua-zio-azpiegitura ezartzeko behar den hirigintza mugaketa eta antolamendua egitea. Instalazioa batez ere nekazaritza-lursailetan proiektatzen bada ere, ingurunean ingurumen-intereseko hainbat elementu daude, eta horiek behar bezala hartu behar dira kontuan proiektua garatzen den bitartean; beraz, ingurunean integratzeko zenbait neurri ezarri beharko dira, eragindako ingurumen-ondorioak arintzeko.

Plan bereziaren inpaktu nagusia lurzorua okupaziotik eta gaur egun nekazaritzako erabilertara bideratutako lursailetan instalazio fotovoltaikoa ezartzetik eratorritakoa da. Gainera, bereizi egin behar dira obra faseari lotutako ondorioak eta ustiapen fasean sortuko direnak. Obrak egiten diren bitartean, lur-mugimenduek, makinen zirkulazioak eta proiektatutako azpiegituren ezarpenak aldi baterako eraginak eragingo dituzte. Bestalde, ustiapen-fasean, lurzorua okupazioari lotutako ondorio iraunkorrak gertatuko dira, lurzoru urbanizaezinean instalazioa egongo da eta horrek dakartzan mantentze-lanak, paisaia izango duen eragina eta eremuari eta inguruneari lotutako faunari izan ditzakeen eraginak.

Kontuan izan behar da jarduketa-eremutik 2 km inguruko erradioan beste instalazio fotovoltaiko batzuk proiektatuta edo aurreikusita daudela, besteak beste, Asparrenako EIFVa (5,22 ha) eta Igorita EIFVa (3,50 ha), biak ere Aguraingo ikuseremu sartuak. Era berean, 10 km-ko erradioan proiektatutako edo izapidetzen ari diren beste instalazio batzuk daude, hala nola Ubalza EIFVa (22,22 ha), Ubalza II (55,24 ha) eta Ekiola (4,50 ha), horiek ere ikuseremu horretan sartuta daude. Instalazio horiek eta Araia EIFVa (2,06 ha) batera hartuta, guztira 92,74 ha inguru hartzen ditu. Azalera hori "Agurain" ikuseremuaren (501 kodea) azalera osoaren (6.745,78 ha) ehuneko 1,37 inguru da, eta ikuseremu horren barruan instalazio fotovoltaikoak ezartzeko potentzialki egokia den azaleraren (3.617,97 ha) ehuneko 2,56 inguru. Okupazio metatua ikus-eremu horretarako ezarritako ehuneko 8ko gehieneko mugaren azpitik badago ere, kontuan hartu behar dira ingurunean instalazio fotovoltaikoak pixkanaka ezartzearen ondorio metagarriak eta sinergikoak, bereziki paisaiaren eraldaketari, lurraldearen ikusizko pertzepzioari eta nekazaritza-lurzorua okupazioari dagokienez.

Beraz, ingurumen eraginaren artean, gehitu behar da jarduketak horrelako azpiegiturak metatzen laguntzen duela, eskualde-ingurunean instalazio fotovoltaikoak pixkanaka ezartzearen testuinguruan, bai eta lurzoru urbanizaezinen harrera-gaitasunean izan ditzakeen ondorioak ere, bereziki nekazaritza-lurzorua okupazioari, landa-paisaiaren eraldaketari eta lurraldearen pertzepzioari dagokienez.

Era berean, eremuaren eta aurreikusitako jarduketaren ezaugarri zehatzak kontuan hartuta, ingurumen-ondorio hauek hartu behar dira kontuan:

- Landarediaren eta habitaten gaineko inpaktua.

Instalazio fotovoltaikoa ezartzeak batez ere zuhaizti edo zuhaixka-erako landaredi natural autoktonorik ez duten nekazaritzako lurri eragiten die, eta, beraz, landaredi naturalaren gaineko zuzeneko eragina mugatua da. Sekzionamendu-zentroa eta konexio-puntua ezartzeak 100 m² inguruko zuzeneko eragina izango du mugitutako lur berezko formazio erruderaletan. Era berean, landa-bisitan, proiektatutako jarduketaren ingurune hurbilean intsusa eta erkametz ale isolatuak zeudela identifikatu zen. Ale horiek babestu egin beharko dira.

Eragindako azalera txikia eta esku-hartzearen izaera puntuala kontuan hartuta, landarediaren eta habitaten gaineko inpaktua ertaintzat jotzen da, baldin eta aldi baterako eragindako azalaren ingurumen-lehenegatzea bermatzen bada.

- Faunaren gaineko inpaktua.

Jarduketaren eremua nekazaritza- eta basogintza-ingurune batean dago, eta laboreekin, larreekin, sastrakadiekin eta landaredi naturaleko enklabe txikiekin lotutako fauna-komunitateak hartzen ditu barnean. Elementu interesgarrien artean, mirotz urdina (*Circus pygargus*) eta

mirotz zuria (*Circus cyaneus*) lehentasunezko banaketa-eremu batean daude. Obrak egiteak aldi baterako eragozpenak sor ditzake, makinak daudelako, ibilgailuak igarotzen direlako eta giza jarduera handitzen delako; aldiz, ustiapen-fasean, instalazioak hesi-ondorioak sor ditzake fauna-espezie jakin batzuetan, batez ere perimetro-hesia dagoelako. Era berean, kontuan hartu beharko dira nekazaritzako ingurune irekiei lotutako abifaunaren gaineko eragin posibleak.

Gaur egun eskuragarri dagoen informazioa kontuan hartuta, beharrezkoa da intereseko abi-faunak eremua benetan nola erabiltzen duen gehiago jakitea. Ildo horretan, ziurtatu beharko da plan bereziaren hirigintza-araudian hegaztiekin aire-espazioa erabiltzeko eragiketa aurreko azterketa bat egitea ezartzen dela, abiapuntuko egoeraren ezaugarriak zehazteko eta bertan dauden espezieengan izan dezakeen eragina behar bezala baloratzeko. Era berean, operazioaren ondoko azterketa bat egitea aurreikusi beharko da, instalazioak abifaunaren duen benetako eragina egiaztatzeko eta, hala badagokio, zuzenketa edo jarraipen neurri gehigarriak hartzeko.

- Nekazaritza sektorearen gaineko inpaktua.

Eguzki-instalazio fotovoltaikoa ezartzeak Nekazaritza eta Basozaintzako LPsko nekazaritza nahiz abeltzaintzako eta landazabaleko kategorian, trantsizioko landa-paisaiaren azpikategorian, sartutako lursailen 2,06 ha inguru okupatzea dakar. Jarduketak gaur egun nekazaritza-aprobetxamendutara bideratutako azalerei eragiten die nagusiki, eta ekoizpen-erabilera aldi baterako galtzen da instalazioaren bizitza baliagarrian. Era berean, proiektatutako husteko lineak aldi baterako eragina du, lurpetik igarotzen baita eta lehendik dauden nekazaritza-bideetan bermatzen baita nagusiki. Ildo horretan, Arabako Foru Aldundiko Nekazaritza Zuzendaritzak egindako Nekazaritza-arloko afektazioaren ebaluazio protokoloak (NAAEP) ondorioztatzen du sortutako eragina bateragarria dela Zalduondoko eta Asparrenako udal-mugarteetan, okupazioa txikia baita bi udalerrietan trantsizioko landa-paisaia gisa kategorizatutako lurzoruen guztizko azalerarekin alderatuta. Hala ere, txosten horrek adierazten du kontuan hartu behar direla ingurunean instalazio fotovoltaikoak pixkanaka ezartzearen ondoriozko metatze eta sinergia ondorioak, bereziki nekazaritzako lurzoruen okupazioari eta eragindako lursailen gaitasun agrologikoaren galerari dagokienez.

Eragindako nekazaritzako azpiegiturak behar bezala lehengoratuko direla bermatu beharko da, landa-bideen funtzionaltasuna zaindu beharko da, eta Zalduondoko Ureztatzaileen Erkidegoari eragin dakizkikeen kalteei erantzun beharko zaie.

- Paisaiaren gaineko inpaktua.

Eguzki-instalazio fotovoltaikoa ezarritik gero, elementu artifizial berriak sartuko dira gaur egun nekazaritza eta basogintzako paisaia ezaugarri duen ingurune batean. Paisaiaren gaineko eragin nagusia honako hauekin lotuta egongo da: modulu fotovoltaikoak, perimetroko hesia, transformazio-zentroa, sekzionamendu-zentroa eta instalazioari lotutako gainerako azpiegitura osagarriak.

Obra fasean, aldi baterako eraginak gerta daitezke, makinak egotearen, materialak metatzearen, lurrak mugitzearen eta ibilgailuak ibiltzearen ondorioz. Hala ere, eragin horiek itzulgarriak izango dira, eta eraikuntzako lanak amaitu ondoren desagertuko dira. Ustiapen fasean, ikusizko inpaktua lurzoruen okupazio iraunkorrek eta lurraldean instalazio fotovoltaikoa egoteak zehaztuko dute. Ingurumen-azterlanaren arabera, instalazioaren ikuspena A-3012 errepidetik dago nagusiki, eta ez da ikus daitekeen eragin nabarmenik hauteman hartzaileak izan daitezkeen gainerako elementuetatik. Gaineratu behar da instalazioa IV37 ibilbide berde planifikatutik ere hautemangarria izango dela. Era berean, kontuan hartu behar da Aguraingo ikuseremuaren barruan proiektatutako edo izapidetzen ari diren beste instalazio fotovoltaiko batzuk ezartzearen ondoriozko metatze-efektua. Inguruabar horrek landa-paisaiaren eraldaketa progresiboa eta lurraldearen artifizializazioaren pertzepzioa areagotzen lagun dezake.

Oro har, paisaia-inpaktua neurrizkotzat jotzen da, baldin eta plan bereziaren hirigintza-araudian paisaia-integratzioko neurri espezifikoak ezartzen direla bermatzen bada. Besteak beste, honako hauek jaso beharko dira: lursailaren morfologia orokorra kontserbatzea, lur-mugimenduak

minimizatzea, aldi baterako eragindako azalaren ingurumena leheneratzea, eraldatutako eremuak landareztatze eta paisaia txertatzeko proiektu bat egitea, eta landare-pantailak ezartzea espezie autoktonoekin, instalazioa inguruko paisaia bisualki integratzen laguntzeko.

- Arriskuen gaineko eragina.

Bestalde, sekzionamendu-zentrorako eta sare elektrikorako aurreikusitako kokalekua partzialki sartuta dago kutsagarriak izan daitezkeen jarduerak edo instalazioak izan dituzten edo dituzten lurzoruen inbentarioan. Era berean, kontsultatutako gaikako kartografiaren arabera, eremuaren zati handi batek higadura-balio handiak ditu, eta higadura-prozesu larriak edo muturrekoak dituzten eremuak dira. Testuinguru horretan, bai obra fasean, bai ustiapen fasean, lurzorua degradatzeko eta galtzeko nolabaiteko arriskua dago, lur-mugimenduen, azaleko jariatzearen, ur-fluxuen kontzentrazioaren eta balizko landare-estalduraren galeraren ondorioz.

Oro har, identifikatutako arriskuei lotutako inpaktua bateragarri-ertaintzat jotzen da, baldin eta hirigintza-araudian lurzorua kontserbatzeko eta higadura kontrolatzeko neurri espezifikoak ezartzen direla bermatzen bada, bai obra-fasean, bai ustiapen-fasean. Era berean, kontuan hartu behar da lurzorua kutsa dezaketen jarduerak edo instalazioak izan dituzten edo dituzten lurzoruen inbentarioan jasotako eremuan lur-mugimenduak edo indusketak egitea dakarren jarduketa orok bat etorri beharko duela Lurzorua kutsatzea saihestu eta kutsatutakoa garbitzeko ekainaren 25eko 4/2015 Legean eta lege hori garatzen duen abenduaren 26ko 209/2019 Dekretuan ezarritako zehaztapenekin.

Egindako azterketaren ondoren, eta egindako kontsulten emaitza kontuan hartuta, uste da ezen, ingurumen-txosten estrategiko honetan eta planaren ingurumen agiri estrategikoan jasotako neurri babesle eta zuzentzaileak gauzatuz gero, eta ingurumena zaintzeko programa behar bezala egikaritzuz gero, ez dela aurreikusten ebaluatutako proiektuak ondorio nabarmenik izango duenik ingurumenean, ingurumen-txosten estrategiko honetan ezarritakoaren arabera.

4. Ingurumen baldintzak

Plan berezi honek bete behar duen ingurumen-ebaluazio estrategiko sinplifikaturako egindako ingurumen agiri estrategikoak 9. apartatuan ("Ingurumena behar bezala babesteko prebentzio-, zuzenketa- edo konpentsazio-neurriak") eta 12. apartatuan ("Jarraipena egiteko aurreikusitako neurriak: ingurumena zaintzeko programa") jasotzen ditu.

Ebaluazioaren xede den tresna plan berezi bat denez, proposatutako ingurumen-neurriak eta jarraipen-jarduketak plan bereziaren hirigintza-araudian sartu beharko dira, lotesleak izan daitezkeen proiektuak garatzeko eta aurreikusitako jarduketak gauzatzeko. ingurumen agiri estrategikoan jasotako neurriak eta jarduketak alde batera utzi gabe, beharrezkotzat jotzen da ingurumen-baldintza hauek sartzea, plan berezia behin betiko onesteko hirigintza-dokumentuan sartzeko:

1. Eguzki-instalazio fotovoltaikoa ezartzeko landaredia kentzea behar-beharrezkoa dena mugatuko da, eta eremuaren kanpoko ertzetan eta mugetan dagoen zuhaixka- eta zuhaitz-landaredia mantentzen saiatuko da, bai eta hurbileko ingurunean dagoena ere, baldin eta aurreikusitako jarduketek zuzenean eragiten ez badiote.

Bereziki, sekzionamendu-zentroaren eta sare elektrikorako konexio-puntuaren ezarpen-eremuan dauden formazio naturalen gaineko eragina minimizatu beharko da, eta azpiegitura horien okupazioa ezinbesteko gutxieneko azalerara egokitu beharko da. Sekzionamendu-zentrotik gertu dauden intsusak eta erkametzak markatu eta babestu beharko dira. Era berean, obrak egiten diren bitartean zaindu eta babestu egin beharko dira sekzionamendu-zentroaren eta lotura-puntuaren jarduketa-eremuan identifikatutako intereseko aleak, bereziki intereseko zuhaitz aipatuen ale isolatuak, erkameztiak eta intsusak nagusiki, eta behar diren balizatzeko eta babes-neurriak hartuko dira ale horietan zuzeneko eraginik izan ez dadin.

Identifikatutako habitat naturalak eta zuhaitz- eta zuhaixka-ale interesgarriak berariaz identifikatu eta kartografiatu beharko dira eskatzen den ingurumena eta paisaia lehengoratzeko eta integratzeko proiektuan, eta obrak egiten diren bitartean eta instalazioa ustiutzen den bitartean horiek babesteko, kontserbatzeko eta integratzeko behar diren neurriak hartuko dira.

2. Obrak hasi aurretik, abifaunaren eta kiropterofaunaren azterketa bat egin beharko da, eguzki-instalazio fotovoltaiotik kilometro baten inguruan ugalketa-jarduera garatzen duten espezieetan zentratua, ugalketa-jarduera handieneko aldia; espezie gehienek kasuan, martxoaren 15etik uztailaren 15era bitarteko aldia hartzen du. Azterketak arreta berezia jarriko die eremuan eta ingurunean dauden intereseko espezieei, bereziki mirotz urdinari (*Circus pygargus*) eta mirotz zuruari (*Circus cyaneus*). Azterlan hori Arabako Foru Aldundiko Natura Ingurunearen Zuzendaritzan aurkeztu beharko da obrak hasi aurretik, hala badagokio, ingurumen-baldintzak eta eraikuntza-fasean beharrezkoak diren denbora mugak ezartzeko, eremuan dauden espezie ugaltzaileen gaineko eragozpenak eta inpaktuak saihesteko.

Era berean, abifaunaren eta kiropterofaunaren azterketa errepikatu egin beharko da instalazioa martxan jarri eta bi urtera, dauden espezieen bilakaera baloratzeko eta eremuko fauna-komunitateetan aldaketa esanguratsurik ez dagoela egiaztatzeko.

3. Ingurumena zaintzeko programak hegaztiei eta kiropteroek panel fotovoltaiakoen eta perimetroko hesiaren aurka dituzten talken kontrol espezifikoak jaso beharko du. Instalazioaren funtzionamenduaren lehen urtean, astero hilkortasun-laginketak egingo dira, panelen eta hesiaren kanpoko ertzaren arteko korridore guztiak zeharkatuz. Era berean, bisita horietan, landarearen barruan eta ingurune hurbilenean egingo da habiagintza kontrola. Hilkortasun eta habiagintza datuak hilerok bidaliko zaizkio organo eskudunari, eta urteko txosten bat egingo da, lortutako emaitzak eta, hala badagokio, hartutako prebentzio eta zuzenketa neurriak jasoko dituen. Jarraipenaren lehen urtean lortutako emaitzak ikusita, kontrol hori aldi gehigarri batez luzatu behar den aztertuko da.

Arestian adierazitako azterlanak eta jarraipenak egiteko, Eusko Jaurlaritzako Ingurumen Administrazioaren Zuzendaritzak argitaratutako "ingurumen-inpaktuaren ebaluazio sinplifikatua behar duten instalazio fotovoltaiakoen proiektuetarako jarraibideak" hartuko dira kontuan.

4. Aurreko puntuan adierazitakoari kalterik egin gabe, obrak hasi aurretik, berariazko prospekzio bat egin beharko da jarduketaren eremuan eta haren ingurune hurbilean basa-faunaren habiarik, etzalekurik, babeslekurik edo gordelekurik dagoen identifikatzeko. Babestutako edo kontserbatzeko intereseko espezieen aleak edo ugalketarako guneak antzemanaz gero, horren berri emango zaio Arabako Foru Aldundiko Natura Ingurunearen Zuzendaritzari, eta hark zehaztuko ditu beharrezkoak diren babes neurriak.

5. Belar-sastrakak kentzeko lanak, lur-mugimenduak eta faunari kalte nabarmenak eragin diezazkioketen gainerako jarduketak eremuan dagoen abifaunaren ugaltze-aldetik kanpo programatu beharko dira (oro har, martxoaren 15etik uztailaren 15era bitartean), salbu eta aurretik egindako azterlanek egiaztatzen badute ez dela eraginik izango.

6. Instalazioaren funtzionamendurako behar-beharrezkoak diren azaleretara mugatuko da perimetro-hesia, eta lurreko faunaren gaineko hesi-efektua minimizatzeko moduan diseinatuko da. Sustatzaileak aurreikusitako neurriei gain, beharrezkotzat jotzen dira honako hauek:

- Ehiza-sarea erabiltzea, ahal dela 2 metrotik beherako altuerakoak.
- Tamaina txikiko eta ertaineko faunarekiko iragazkorra den diseinua.
- "Katazulo" motako pasabideak prestatzea, lurretik behera ainguratu edo lotu gabe, gutxienez 20x20 cm-ko neurriekin, 20 metrotik behera.
- Debekatuta dago hegaztiei eta hesi gainetik salto egin dezaketen ungulatuak (orkatza edo oreina, adibidez) kalteak eragin diezazkiekeen txarrantza jartzea.
- Abifaunak hesi perimetralaren kontra talka egin ez dezan proposatutako landare-pantaila garatzen den bitartean, eta abifauna ikusteko, ebakitzailak ez diren 25x25 cm-ko plaka metaliko edo plastikozkoak jarriko dira, zuri mate kolorekoak. Bi tentsio-zutoidin bakoitzaren artean gutxienez hiru plaka jarriko dira, txandakako bi ilaratan, itxituraren goiko erdian, metro batetik gora.

7. Abifaunak eguzki-panelen kontra talka egitearen ondoriozko heriotza-tasa ahal den neurrian murrizteko, islapenaren aurkako estaldura bat aplikatuko zaie modulu fotovoltaiakoei. Neurri horrek kiropteroei eta ornogabeei ere mesede egingo die, panelak ur-azalerarekin nahastu dezaketelako.

8. Eguzki-instalazio fotovoltaiakoaren perimetro osoa inguratuko duen landare-pantaila bat instalatu beharko da, gutxienez 5 metroko zerrenda batean, bi landaketa-lerroekin, eta eremuko landaredi potentzialari dagokion zuhaixka- eta zuhaitz-landaredi autoktonozko pantaila trinko eta jarraitu gisa eratuko da.

Landare-pantaila perimetral hori hesitik kanpo kokatuko da, instalazioaren paisaia-integratzea bermatzeko, pantaila horrek inguruneke espezieentzako funtzio ekosistemikoa bete ahal izateko eta aurrez eskatutako plaka zuriek hegaztiei talka ez egiteko duten funtzioa handitzeko.

Landare-pantaila sortzeko hautatutako espezieek espezie autoktonoak izan beharko dute, inguruneke baldintza edafiko eta klimatikoetara egokituak eta eremuko paisaiarekin bat datozenak (bereziki, erkamezti subkantauriarreko serieko espezieak).

9. Bai hesiaren kanpoko perimetroan landare-pantaila sortzeko lanetan, bai landaredi-unada berriak sortzeko lanetan, honako eragiketa hauek egin beharko dira gutxienez:

- Lurraren destrinkotze, moldatze eta taxutzea, lur naturalarekiko igarotze eta ukipen guneetan behar bezalako doiketa eta egokitze fisiografikoa lortzeko.

- Kalitatezko landare lur geruza bat ematea, gutxienez 0,3 metrokoa, eta ondoren xehe-xehe profilatzea. Lur horiek instalazioa planteatzen den lurzati berekoak izan beharko dute.

- Lurra lantzeko eta lurra harrotzeko lanak egitea, eta ondoren fintzea, azalerak ereiteko eta hidroereitea egiteko behar bezala prestatzeko xedez.

10. Hauek dira jarduketa eremuetan egin beharreko landaketen ezaugarriak:

- Metro batetik beherako aleak. Landareen arteko distantzia: 1,5-2 m. Zuloaren gutxieneko neurria: 0,4x0,4x0,4 m.

- Landareak sartu ondoren, zuloa edo zanga beteko da kalitatezko landare lurrezko hondoa erabiliz, behar bezala trinkotutako 20 cm-ko geruzetan, 1/3 hareaz edo legarrez zuzenduta, iragazkortasuna handitzeko, betiere konpostatutako ongari organikoaren kilo bat emanez.

- Zuloa kalitate oneko lurrekin betetakoan, 40 cm-ko erradioa duen zuhaitz txorko bat eta 10 cm garai den ildo bitartea egingo da. Landareko 50 l-ko ureztatzea egingo da.

- Oso gomendagarria da landare guztien oinarrian belarren aurkako babes bat jartzea, "Horsol" motakoa, 110 gr/m²-koa, metro 1eko zabalera izango duena, eta alde bakoitzean 20 cm lurperatuko dira ainguratzeko, eta 0,6 m ikusiko dira.

- Landatzeko garaia: abendua-otsaila.

- Hasierako ezarpen aldian landare ez-zurgaien estalkian mantentze lanak egitea bermatu beharko da, gutxienez hiru urtez, behin betiko sustraitzen eta ezartzen dela ziurtatzeko. Hauek hartu beharko dira kontuan: defizit hidrikoa den garaietan ureztatzea, landare hilak ordeztzea, zurkaitzak eta oinarriko babesak ordeztzea, ongarriztatzea, eraketa inausketak, sasi garbiketak eta abar.

11. Plan bereziak ingurumena eta paisaia lehengoratzeko eta integratzeko proiektu bat jaso beharko du, ingurumen-dokumentazioan jasotakoa osatuz. Proiektu horretan, landare-hesiak ezartzeko eta obrek eragindako eremu guztiak landareztatzeke proposamena jasoko da, eta txosten honetan jasotako zehaztapen eta neurriekin osatuko da. Lehengoratzeko-proiektu horrek hirugarrenek gauzatu ahal izateko behar besteko xehetasun-maila izan beharko du, eta Arabako Foru Aldundiko Natura Ingurunearen Zuzendaritzak baliozkotu beharko du. Horretarako, planaren sustatzaileak, behin betiko onartu aurretik, Natura Ingurunearen Zuzendaritzari

igorri beharko dio ingurumen-txosten estrategiko honetako zehaztapenak hartu dituen plan berezia behin betiko onartzeko dokumentua, bai eta aipatzen den ingurumena eta paisaia lehengoratzeko eta integratzeko proiektua ere.

12. Ahalik eta gehien kontserbatu behar da eremu kaltetuaren egungo geomorfologia edo topografia, eta ahal dela plakak lurrian sartuta instalatuko dira, ahalik eta zulorik txikiena egin. Instalazio fotovoltaikoa jartzeko kenduko den landaredi lurri dagozkion lurzoru horizonteak modu hautatuan kendu beharko dira, eta komeni da berehala birbanatzea edo metatzea, eremuaren ingurumen lehengoratzeari berrerabiltzeko. Era berean, lurzatietatik igarotzen bada, husteko linea elektrikoaren lurpeko trazadura egingo da: modu selektiboan kenduko dira zangak betetzeko erabiliko diren landare lurri dagozkion horizonte edafikoak, edo bildu egingo dira, eremua lehengoratzeko berrerabiltzeko. Horizonteak sakonak, hau da, lurpea, material bizigabe egokia bada, inguruan dauden lursailak edo finkak zaharberritzeko edo birmoldatzeko aprobetxatuko dira, ahal dela.

13. Eraikuntza fasean, lurriaren nibelazioak EIFVa duten eraikinak zimendatzeko bakarrik egin beharko liratekeela uste da. Ez litzateke lur berdintzerik egin behar panel fotovoltaikoak ezartzen diren zonetan, bertan lurzoruaren jatorrizko profila mantendu beharko bailitzateke, gainazaleko geruza kendu edo bestelakotu gabe, zangan lur azpiko kableak instalatzeari berez datzekion aldaketak izan ezik.

14. Eragindako lursailen zati esanguratsu batek muturreko higadura-prozesuak dituzten eremuei dagozkien higadura-balio potentzialak dituen (RUSLE-Geoeuskadi eredua), plan bereziaren araudiak lurzoru kontserbatzeko neurri espezifikoak jaso beharko ditu, higadura prozesuak, lurzoru emankorraren galera eta kalitate edafikoaren degradazioa prebenitzeko, bai obra fasean, bai instalazioaren ustiapen fasean.

Neurri horien artean, gutxienez, honako hauek jaso beharko dira: lur-mugimenduak minimizatzea, azpiegiturak okupatzen ez dituzten azaleretan landare-estalki babesleak mantentzea edo ezartzea, lurrazaleko jariatzeen kudeaketa egokia eta, hala badagokio, lurzoru kontserbatzeko praktika gehigarriak hartzea higadura-prozesuak edo degradazio-arriskuak detektatzen direnean. Era berean, ingurumena zaintzeko programak barne hartu beharko du ustiapen-fasean zehar agertzen diren higadura-prozesuen kontrol espezifikoak, honako fenomeno hauen jarraipena barne: lurzoru trinkotzea, landare-estalkia galtzea, erretenak edo karkabak eratzea, jariatze-uren kontzentrazioari lotutako higadura eta lurzoruaren egonkortasuna eta kontserbazioa arriskuan jar dezakeen beste edozein prozesu. Jarraipen horretan, hartutako babes-neurrien eraginkortasunaren aldizkako ebaluazioa egin beharko da, eta, hala badagokio, neurri zuzentzaile edo indargarri berriak proposatu beharko dira.

15. Ustiapen fasean, parke fotovoltaikoen barrualdeko landare-estalkiaren mantentze lanak metodo mekanikoen bidez egin beharko dira, eta debekatuta dago herbizidak erabiltzea. Landaredia kontrolatzeko har daitezkeen neurrien artean, gomendatzen da kontuan hartzea eremuan dagoen azienda estentsiboak, batez ere ardiek, larrean bertan jan dezaten. Ezinezkoa bada, larre-eremuaren zatirik handiena sastrakak kendu gabe mantendu beharko litzateke uda ondo sartu arte gutxienez, bertan dauden landare espezie gehien urteko zikloa errespetatzeko. Landare espezie horiek, aldi berean, intsektuak (bereziki garrantzitsuak polinizatzaileak) eta hegaztiak elikatzeko oinarri izango dira, besteak beste. Nolanahi ere, debekatuta egongo da herbizidak eta/edo biozidak erabiltzea, eta horrek eragin handia izango luke fauna komunitateetan.

16. EIFVak okupatutako eremu osoko gainazaleko jariatze urak hustea aurreikusi beharko litzateke, dekantazio putzu txiki batean biltzen saiatuz. Putzu hori espazioaren punturik baxuean eratu da, bideetatik datozen urak husteko arekaren urak aldi baterako biltzeko moduan, drainatze sarearekin konektatu aurretik. Aldi baterako urmael edo hezegune hori eremu hezeetako berezko landarediarekin lehengoratu beharko litzatekeela uste da ingurumenaren aldetik, azkar integratu daitezkeen, hasiera faseetatik basa-faunarentzako aterpe izan daitezkeen eta, bereziki, anfibioren ugalketarako habitatari mesede egin diezaioten.

Putzua diseinatzean, honako jarraibide hauek hartuko dira kontuan:

- Ezponden maldak 5/1,25 erlazioa izan beharko du.
- Indusketa-sakonera 1,25 m-koa izango da, eta ondoren, 1,2 mm-ko lodierako EPDM xafla batekin iragazgaiztuko da, perimetroan finkatuta eta bi aldeetan 500 g/m²-ko sastatzearen aurkako geotestil batez babestuta.
- Iragazgaizpena ez da ezpondaren gailurrera iritsiko, eta ezponda amaitu baino 50 cm lehenago amaitu beharko da.
- Ondoren, basoa hondeatutako landare lurretik 25 cm-ra beteko da, putzuaren erdiguneko ur-xafla metro batekoa izan dadin. Indusketako gainerako lurrak putzuaren inguruak profilatzeko aprobetxatuko dira”.

17. EIFVaren kanpoko argiztapenaren beharra justifikatu beharko da. Argiak jartzea behar bezala justifikatuta badago, itsualdia dela-eta hegaztiekin istripurik izan ez dezaten, instalazioan nahitaez jarri beharreko puntuetara mugatuko dira argiak, eta argiteria jarri nahi den azalera soilik argiztatuko dute. Kasu horietan, erabilera mugatzeko gailuak erabili beharko dira (mugimendu-sentsoreak, kamerak, etab.). Argi puntuak hegaztiekin talka egin dezaketen eremuetatik urrunduko dira (hesiak, tenkagailuak, aireko lineak).

18. Proiektuaren fase guztietan, edozein elementutan sortutako hondakinak eta hondakin-urak aldizka bildu eta eremutik kendu beharko dira, kudeatzaile baimenduari entregatzeko. Ildo horretan, arreta berezia jarri behar da panelen mantentze eta garbiketa lanetan (erabilitako produktuak, behar den ura, hondakinen kudeaketa, etab.), produktu kutsatzaileak saihestuz.

19. Ustiapen fasean, lurzorua trinkotzea eragin dezaketen jarduerak saihestu behar dira. Ibilgailuen zirkulazioa barneko bide-sarera mugatuko da, eta uste da iragazgaiztu gabe diseinatu eta mantendu beharko litzatekeela. Landaretza mantenduko da tarteko kaleetan eta panel-errenkaden artean.

20. Plan bereziaren hirigintza-dokumentuak instalazioa eraiste faserako zehaztapen espezifikoak jaso beharko ditu, eta bermatu beharko du, haren bizitza baliagarria amaitu ondoren, modulu fotovoltaikoak, euskarri-egiturak, hesiak, eraikinak eta azpiegitura osagarriak kenduko direla, bai eta eragindako lursailen berroneratze geomorfologikoa, edafikoa eta begetala ere, lehendik zeuden erabilerak lehengoratzeari erraztuz.

21. Kontuan hartu beharko dira ingurumen-ebaluazio estrategikoaren prozedura honen kontsulta-fasearen esparruan Arabako Foru Aldundiko Nekazaritza Zuzendaritzak egindako txosteneko zehaztapenak, eta, bereziki, errentagarritasuna handitzea ahalbidetuko duten neurriak definitzeko eta sartzeko dagokionez, azalera-galera konpentsatzeko, sarbideak hobetuz, instalazioak modernizatuz edo lur marjinalak balioan jarritz, inguruko lur-mugimenduak aprobetxatuz. Era berean, lehendik dauden landa-bideei edo nekazaritza-azpiegiturei eragin diezaiekeen edozein jarduketa egin aurretik, txostena eskatu beharko zaio Arabako Foru Aldundian nekazaritza-arloan eskumena duen organoari. Era berean, dauden ureztatzeko azpiegiturak identifikatu eta zaindu beharko dira, eta haien funtzionamenduan edo osotasunean eragin dezakeen edozein jarduketaren berri emango zaio dagokion ureztatzaile erkidegoari.

22. Kontuan hartu beharko dira Arabako Foru Aldundiko Museo eta Arkeologia Zerbitzuak ingurumen-ebaluazio estrategikoaren prozedura honen esparruan egindako txostenean jasotako zehaztapenak, Euskal Kultura Ondareari buruzko maiatzaren 9ko 6/2019 Legearen 65. artikuluan aurreikusitako aurretiazko azterketa arkeologiko xehatua barne, bai eta horretatik eratorritako jarduketa eta neurri guztiak ere.

23. Arabako Foru Aldundiko Ingurumen Jasangarritasunaren Zerbitzuak IV37 (Ametzaga-Egilezako trikuharria eta Donejakue Bidearekin eta Zalduondon eta Agurainen “Arabako Lautadako Itzulia” GR-25arekin eta Araian “Inaziotar Bidea” GR-120arekin) planifikatutako ibilbide berdean izan ditzakeen eraginei buruz ezartzen dituen zehaztapenak bete beharko dira. Horretarako, baimena eskatu beharko da, Ibilbide Berdeei buruzko 1/2012 Foru Arauan ezarritakoaren arabera,

plana baliozkotzen duten obrak hasi aurretik. Nolanahi ere, proiektatutako jarduketek haien funtzionaltasunari eta jarraitutasunari eustea bermatu beharko dute, beharrezkoak ez diren okupazioak saihestuz eta obren ondorioz sor daitekeen edozein kalte leheneratuz.

24. "Lurzorua kutsa dezaketen jarduerak edo instalazioak dituzten edo izan dituzten lurzoruen inbentarioan" sartutako areari dagokionez, kontuan hartu beharko dira araudi sektorialaren zehaztapenak, hala nola 4/2015 Legea, ekainaren 25ekoa, Lurzoruaren kutsadura prebenitu eta zuzentzekoa, eta 209/2019 Dekretua, abenduaren 26koa, ekainaren 25eko 4/2015 Legea garatzen duena.

5. Planak ingurumenean dituen ondorio esanguratsuei buruzko ondorioa

Txosten honetan adierazitako guztia kontuan hartuta, eta egindako ingurumen-ebaluazio sinplifikatuaren eta 21/2013 Legearen III. eranskinean ezarritako irizpideen arabera egindako azterketaren arabera, ez da aurreikusten Zalduondo eta Asparrena udal-mugarteetako (Araba) lurzoru urbanizaezinean "Araia" eguzki-instalazio fotovoltaikoa jartzeko plan bereziak eragin nabarmenik izango duenik ingurumenean; beraz, ez da beharrezkotzat jotzen 21/2013 Legearen II. tituluko II. kapituluaren 1. atalean aurreikusitako ingurumen-ebaluazio arrunta izapidetzea.

Hala ere, nahitaez gauzatu beharko dira ingurumen-txosten estrategiko honetan, planaren ingurumen agiri estrategikoan eta kontsultatutako erakundeek adierazitako neurri babesle eta zuzentzaileak, bai eta ingurumena zaintzeko programa behar bezala gauzatzea ere.

Nolanahi ere, ondorio horrek ez du sustatzailea salbuesten legez eska daitezkeen ingurumen-baimenak lortzetik.

Ondorioz, Ekonomiaren Garapenaren eta Jasangarritasunaren Saileko foru diputatu gisa dauzkadan eskumenak erabiliz, honako hau

XEDATZEN DUT

Lehenengoa. Zalduondo eta Asparrena udal-mugarteetako (Araba) lurzoru urbanizaezinean "Araia" eguzki instalazio fotovoltaikoa ezartzeko plan bereziaren ingurumen-txosten estrategikoa egitea.

Bigarrena. Ingurumen txosten estrategikoa nahitaezko txosten loteslea da, Euskadiko Ingurumen Administrazioaren abenduaren 9ko 10/2021 Legearen 75.1 artikulua ezartzen duenaren arabera.

Hirugarrena. Ingurumen txosten estrategikoak indarra galduko du eta berezko ondorioak sortzeari utziko dio plana ez bada onartzen argitaratu ondoko lau urteetan, Euskadiko Ingurumen Administrazioari buruzko abenduaren 9ko 10/2021 Legearen 75.5 artikulua aintzat hartuta. Kasu horretan, aipatutako legearen 75.6 artikulua arabera, sustatzaileak berriro hasi beharko du planaren aldaketaren ingurumen ebaluazioaren izapidea, kasu honetan izan ezik: ingurumen organoari indarraldia luzatzeko eskatzen badio. Kasu horretan, ingurumen organoak, bidezkoa bada, beste indarraldi bat emango dio ingurumen txosten estrategikoari (erregelamenduz ezarriko da nola egin behar den hori).

Laugarrena. Ingurumen Ebaluazioaren abenduaren 9ko 21/2013 Legeak 32. artikuluan ezartzen duen bezala, planaren aldaketa onartzen denetik hamar egun baliodun igaro baino lehen, organo substantiboak, hau da, Arabako Foru Aldundiko Lurralde Oreaken eta Lurralde Antolamenduaren Sailak honako dokumentazio hau bidaliko du, ALHAOn argitaratzeko:

a) Planaren aldaketa onartzen duen ebazpena eta organo substantiboak haren eduki osoa herritar guztien eskura ipiniko duen helbide elektronikoa edo, bestela, dokumentazioa eskuragarri egongo den organo sustatzailearen helbide elektronikoa.

b) Ingurumen txosten estrategikoa argitaratu den "ALHAOn" erreferentzia.

Bosgarrena. Ebazpen hau jendaurrean jartzea, "ALHAOn" eta Arabako Foru Aldundiko Garapen Ekonomikoaren eta Jasangarritasunaren Sailaren egoitza elektronikoan argitaratuz.

Seigarrena. Ebazpen hau Zalduondoko eta Asparrenako Udalari eta Arabako Foru Aldundiko Lurraldearen Antolamendurako Zuzendaritzari jakinaraztea.

Zazpigarrena. 21/2013 Legearen 31.5 artikuluekin bat etorriz, ingurumen txosten estrategiko honi ezin zaio aurkeztu errekurtsorik. Nolanahi ere, bide judizialean errekurtsioak aurkeztu ahal izango dira plana edo programa onartzen duen xedapen orokorraren aurka edo, bide administratiboan, errekurtsioak aurkeztu ahal izango dira plana onartzen duen egintzaren aurka.

Vitoria-Gasteiz, 2026ko irailaren 4a

Ekonomia Garapenaren eta Jasangarritasunaren Saileko diputatua

SARAY ZÁRATE FERNÁNDEZ DE LANDA

Natura Ingurunearen zuzendaria

MARIA JOSÉ MADEIRA GARCÍA